

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۱۲۸

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

سه شنبه ۱۳ خرداد ماه ۱۳۰۹ - پنجم محرم ۱۳۴۹

قیمت اشتراک سالانه ۱۲ تومان
داخه ۱۰ تومان
تک شماره: یکقران
خارج ۱۲ تومان

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه سیزدهم خرداد ماه ۱۳۰۹ * (پنجم محرم ۱۳۴۹)

نهرست مذاکرات

- ۱ (تصویب صورت مجلس)
- ۲ (طرح و تصویب پنج فقره مرخصی)
- ۳ (طرح خبر کمیسیون مبتکرات راجع باعتبار تکمیل بیره فردوسی)
- ۴ (شور اول لایحه اجازه ضرب سکه نیکل در خارجه)
- ۵ (طرح و تصویب لایحه اعتبار خرج محصلین راه آهن)
- ۶ (مذاکره در لایحه متمم بودجه)
- ۷ (موافق و دستور جلسه در - ختم جلسه)

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس یکشنبه ۱۱ خرداد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * *

رئیس - آقای احتشامزاده (نمایندگان - خیر)

احتشامزاده - پیش از دستور

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - قبل از دستور

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟
مرخصی رسیده است .

مذاکرات مشروح جلسه یکصد و بیست و هشتم از دوره هفتم تقنینیه . (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین که ضمن صورت مجلس خوانده شده است : غائبین با اجازه - آقایان : حیدری - فرخی - کاشانی - لرستانی - موقر - صادقی - ارباب کیخسرو - تهور تاش .

غائبین بی اجازه - آقایان : میرزا حسنخان وثوق - بوشهری - دکتر امیر اعلم - اعظم زنکنه - آقا زاده سبزواری - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - آقا رضا مهدوی - حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک دیر آمدگان با اجازه - آقایان : انعمی - ظفری - ذوالقدر .

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : اسدی - نوام :

بعضی از نمایندگان - دستور
رئیس - این دستور است خبر کمیسیون قرائت میشود:

مرخصی آقای حیدری

آقای حیدری نماینده محترم تقاضای ۲۵ روز مرخصی
از تاریخ ۱۶ خرداد نموده اند کمیسیون با تقاضای
ایشان موافق اینک خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - آقای حیدری در این دوره که
تشریف آوردند به مجلس چهار مرتبه یا پنج مرتبه اجازه
و مرخصی گرفته اند از مجلس و مجلس هم داده است بدون
اینکه رسماً هیچ مقداری از حقوقش را تخصیص بامور
عام المنفعه یا مرخصانه یا بیک کار خیری رسماً داده باشد
بنده باین نظری که هیچ مقدار از حقوقش را رسماً
تخصیص نداده اند بامور خیری مخالفم.

رئیس - دو دلیل بنده را وادار میکنند از ایشان
دفاع کنم یکی این که غائب هستند و یکی استحضار
بنده بر اینکه مسافرت ایشان برای صرفه مملکت
است بالاخره من آقا را اطمینان میدهم که در
هیچیک از این دفعاتیکه ایشان مسافرت کرده اند برای
یک نفسانیت و تفنن نبوده است (صحیح است) آقایانی
که با مرخصی ایشان موافقت قیام فرمایند
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای مولوی:

آقای مولوی نماینده محترم بواسطه لزوم مسافرت تقاضای
چهار روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند کمیسیون
با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد
رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - والله خودم منفعلم میخواهم مخالفت
نکنم میرسم مسئول خدای خودم باشم مخالفت میکنم
می بینم نتیجه ندارد در صورت بنده مخالفت خودم را با تمام

این مرخصیها يك دفعه عرض میکنم که دیگر هر دفعه با نشوم
رئیس - موافقین با مرخصی آقای مولوی قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای اسدی:

آقای اسدی نماینده محترم برای رسیدگی باور محلی
تقاضای چهل روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند
کمیسیون با تقاضای ایشان موافق اینک خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده زیادی بر خاستند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای حبیبی:

آقای حبیبی نماینده محترم بواسطه لزوم مسافرت تقاضای
چهل روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده و مبلغ پنجاه
تومان از مقرری مدت مزبوره را برای تعمیر مقبره خیار
تخصیص داده اند. کمیسیون با تقاضای ایشان موافق اینک
خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم بنده با این مرخصی مخالف
ندارم اما خواستم از مخبر محترم کمیسیون عرایض بپرسم
این مرخصیها می که متوالیاً می آید آیا این با اکثریت
مجلس لطمه وارد میآورد یا نه و ملاحظه اکثریت مجلس
را کرده اند بجهت اینکه مرتباً در هر جلسه هشت نفر
ده فقره مرخصی میآید بمجلس از طرف دیگر کار هم
مهمی شاید باشد که محتاج باشیم بوجود مجلس
اگر بخواهند تعطیل کنند مجلس را همه آقایان در
گرمای تعطیل میکنند این ترتیب را خواستم از کمیسیون
سؤال کنم که آیا واقعاً این مطلب را در نظر گرفته
و کمیسیون رعایت کرده است یا نه یا اینکه واقعا
کس اجازه مرخصی نخواهد میدهند آنوقت بکمر بنده
و آقای آقا سید یعقوب و عده دیگر باقی میمانم
کاری نمیتوانیم بکنیم حالا با دقت خاصی سعی

این قسمت را بکنند و حالا هم به بنده جواب
ند والا با مرخصی آقای حبیبی مخالفتی ندارم
ملک مدنی - اجازه میفرمائید

رئیس - بفرمائید

ملک مدنی - عرض کنم نظر آقای روحی نظر صحیح
ارزی است که مخصوصاً در جلسه قبیل در کمیسیون
نظر مذاکره شد این وقت برای آتیه شد که اگر
ان بخواهند مرخصی تقاضا کنند به اکثریت لطمه
نیارود البته جلوگیری خواهد شد بنابر این کمیسیون
تکلیف را کاملاً مراقبت کرده است و تا بحال رعایت
است که مجلس از اکثریت نیفتد و بنده مخصوصاً
آقایان استدعا میکنم برای آتیه از تقاضای مرخصی
ملک مدنی آنکه که آقای روحی اشاره کردند خودداری
نمایند اگر بعد بخواهیم مرخصی از تاریخ حرکت
هم اسباب اشکال میشود

رئیس - موافقین با مرخصی آقای حبیبی قیام فرمایند
(عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد.

خبر مرخصی آقای بیات ماکو:

آقای بیات ماکو نماینده محترم تقاضای چهار و پنجروز
مرخصی از تاریخ حرکت برای امور محلی و رسیدگی
مندانگان زلزله زدگان سلماس نموده اند. کمیسیون
تقاضای ایشان موافق اینک خبر آنرا تقدیم میدارد
رئیس - موافقین با مرخصی آقای بیات ماکو قیام
نمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد.

طرح خبر کمیسیون مبتکران راجع باعتبار

تکمیل مقبره فردوسی

رئیس - خبر کمیسیون مبتکران راجع بطرح
های آقایان نمایندگان برای ساختمان مقبره فردوسی
تصویب میشود:

خبر کمیسیون

کمیسیون مبتکران طرح قانونی پیشنهاد آقایان نمایندگان

محترم را راجع بده هزار تومان اعتبار از محل صرفه
جوئیهای سال ۱۳۰۸ و ۱۳۰۹ بودجه مجلس شورای
ملی برای تکمیل مقبره حکیم فردوسی تحت شور و مذاقه
قرار داده آنرا قابل توجه دانسته اینک خبر آنرا تقدیم
و تقاضای ارجاع بکمیسیون محاسبات مجلس مینماید

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض میشود از اینکه حکیم فردوسی
حکیم ابوالقاسم فردوسی در شاعری و خدمات ادبی این مملکت
ذبحق است حرفی نیست کسی منکر این نیست اما چیزی بکه هست
هر کس آمد خدماتی کرد باید قبر او را ساخت یا کار دیگر
هم بجهت مملکت او و مقاصد او کرد؛ ایشان اشعار بسیار
خوبی گفته اند تا بحال هم ملت قدر دانی کرده شاید
هفتاد هشتاد هزار تومان یا قریب صد هزار تومان خرج
مقبره او کرده است از بیست سال پیشتر هم در این صد
بوده اند و مخارجی هم در این باب شده است آبا سزاوار
است امروز که ما یک مخارج لازمتر از این داریم که
مملکت ما را از فقر و فلاکت نجات دهد و از این سختی
که داریم نجات دهد مقصود این است که ایجاد کارخانه
بکنند کارخانه کبریت سازی که از بین رفت لا اقل یک
کارخانه آهک سازی درست کنیم اگر از این قبیل کارها
بکنند فردوسی راضی تر است تا این که ما برداریم
سنگ و گل بکنیم و قبر او را تعمیر کنیم زیاد تر از
آنچه تا بحال کردیم حالا باز هم خدمات آقای فردوسی
را در جواب بنده خواهند فرمود (خنده نمایندگان)
بنده عرض کردم منکر نیستم اما جزای خدمات او این
نیست که تقریباً صد هزار تومان ما خرج مقبره او بکنیم
در امروزی که بعضی عقیده دارند خرج قبر هیچ نباید
کرد اگر یک کسی هم اظهار بکند زود یک چیزهایی
بهش می بندند آنوقت می آیند یک مبلغی علاوه بر مبلغی
که خرج کرده اند میخواهند و میگویند باز کم است.
بنده عقیده ندارم حالا هم جواب بنده را هر کس که
میخواهد بدهد خودش فکر بکند به بیند با وجدانش
مطابق است جوابش بانه

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - بنده هیچ انتظار نداشتم آقای فیروز آبادی شان فردوسی را انقدر تنزل بدهند بفرمایند شعر خوب گفتند (صحیح است) هیچ لازم بتوضیح نیست که بنده عرض کنم که فردوسی زبان ایران و تاریخ ملیت ایران را زنده کرده است (صحیح است) هر قدر ما بخواهیم ابراز قدر دانی و خدمت بکنیم نمیتوانیم راجع به اینکه فرمودند هفتاد هشتاد هزار تومان خرج شده است و باز چرا خرج میشود خیلی تعجب میکنم با آن توضیحاتی که بنده در آن جلسه قبل عرض کردم ایشان این صورت خرج را نمیدانم از کجا آوردند (فیروز آبادی - از بیست سال قبل تا بحال) از بیست سال قبل تا بحال نیست بنده هیچ اطلاع ندارم و خبر ندارم که احدی کار کرده باشد فقط فقط از اولی که در تحت توجه شخص اعلیحضرت همایونی قرار شد که این اقدام بشود حتی بنده یک مطالبی را در آن جلسه عرض نکردم برای قدردانی از بعضی اشخاص لازم است عرض کنم که یکی از کسانی که در این راه خدمات بزرگی کرده است آقای قائم مقام التولیه خراسانی است که زمین آن جا را هدیه کردند و هیچ از این بابت نگرفتند . راجع به مخارج هم بنده در آن باب عرض کردم تا حال آنچه خرج شده است در آنجا در حدود نوزده هزار تومان است و وجهی که بخراسان فرستاده شده در حدود کلیه بیست و یک هزار تومان بوده است خرجی که بطور کلی از روی آن نقشه در نظر گرفته شده است تا انتها شصت هزار تومان است حالا از کجا هشتاد هزار تومان شد ، صد هزار تومان شد نمیدانم ایشان از خرج سابق میگفتند موقعی که بنده خودم رفتم بخراسان آقای افسر هم تشریف داشتند و يك عده آقایان دیگر والی و آقای امان الله میرزا امیر لشکر آنجا هم که همیشه در این کارها شخص ایشان اهتمام داشتند و خیلی زحمت میکشند تشریف داشتند ما آنجا آناری از هیچ ساختمان و خرجی در آنجا ندیدیم جز دو اطاق خشتی خرابه

که میگفتند آصف الدوله شیرازی در عصر حکومت خود خواسته است خدمتی به مقبره بکند و عمر حکوم دوام پیدا نکرده است که این کار را نمیکند آناری از عمارتی ندیدیم حالا اگر در جای دیگر يك فردوسی دیگر شده است بنده اطلاع ندارم حال همین بود که عرض کردم

رئیس - پیشنهادی از آقای روحی برای خروج دستور رسیده است :

پیشنهاد آقای روحی

پیشنهاد میکنم این طرح از دستور خارج شود
رئیس - آقای روحی
روحی - عرض کنم هیچ ایرانی نیست که بتو بگوید من مخالفت دارم با این که قبر فردوسی را بکند ولی این طرح يك نواقص قانونی دارد و رعایت نشده است ...

بعضی از نمایندگان - هنوز بکمسیون محاسبات روحی - تأمل بفرمائید تفریح بودجه ۱۳۰۸ شورای ملی هنوز تصویب نشده است که ما بدانیم اضافه خرج یا این ذخیره از کجا باقیمانده است میشود و مهم تر از این باید بکمسیون محاسبات برود (بعضی از نمایندگان - بعد میرود) اگر باین بخواهید امروز رأی بدهید بنده مخالفم باید بکمسیون محاسبات مجلس برود به بینید واقعا میشود امروز بودجه مجلس این ده هزار تومان را برداشته با اینصورت که برود بکمسیون محاسبات بنده مخالفم اگر میرود بنده مخالفم

بعضی از نمایندگان - میرود . مذاکرات کلی رئیس - همینطور که مجلس بگفته بی آقای روحی در قابل توجه بودن این طرح رأی دهد بعد بروید

پیشنهادی هم آقای فیروز آبادی و آقای آقا سید بقوب کرده اند چون داخل متن مطلب نشده ایم فعلا وارد مذاکره نمیشوم آقایانیکه لایحه را قابل توجه میدانند تمام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد

[۴ - شور اول لایحه اجازه ضرب سکه نیکل

در خارجه]

رئیس - خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع بضر سکه نوات میشود :

خبر کمیسیون

کمیسیون قوانین مالیه بتاریخ دهم خرداد لایحه نمره ۹۲۷ دولت را مورد دقت و شور قرار داده و اینک خبر آنرا برای تصویب تقدیم مجلس مقدس شورای ملی میدارد .
ماده واحده - دولت مجاز است که معادل هفتصد و پنجاه هزار ریال مسكوك نیکل استثنائاً در خارجه ضرب نماید .

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده از آنجائی که میل دارم بخرجه بتوانم کارهای خودمان را بکنیم میخواهیم سکه کنیم باید در مملکت خودمان سکه کنیم بخرجه میخواهیم چاپ کنیم باید در مملکت خودمان بزنیم و اگر هم بعضی نواقص جزئی در کار باشد در مملکت خودمان سکه بشود بهتر از این میدانم که در مملکت بخرجه باکل نظافت و نظافت سکه یا چاپ بشود بنده ملاحظه با این قسمت مخالفم و از جای دیگر هم در سال قبل يك مبلغ گرافتی از همین مجلس گذشت جهت اصلاح و تعمیر ضرابخانه که بنده همانروز هم مخالف بودم و جواب دادند که ما باید این اسبابهارا بزنیم که در سکه کردن پول محتاج به خارج نباشیم بخرجه را آنروز به بنده دادند بنده هم ساکت شدم لابد از آنکه آن اسبابها آمد و پیشنهاد اعتبار آن

از مجلس گذشت و آن اسبابها آمد بعد از همه اینها حالا میخواهند هفتصد و پنجاه هزار ریال پول نیکل در خارجه سکه کنیم بنده بچونوجه عقیده ندارم که اعتبار دولت سکه در خارج باشد همه اش باید در داخله مملکت باشد اگر چه خرجش هم زیاد تر باشد و بخوبی خارجه هم نشود بنده عقیده ندارم در خارج سکه بفرمایند در همینجا بهر قسمی بهر شکلی که هست باید سکه کنند که استفاده اش بخود مملکت برسد اهل مملکت هم کم کم يك کار ناقصی میکند تا بعد تکمیل شود و در اثر تجربه و در اثر عمل تکمیل میشوند باین نظریات بنده مخالفم و از این گذشته پول نیکل را که حالا ما محتاج نیستیم بجهت اینکه در خرداد سنه آتی این پول رواج خواهد شد حالا ما محتاج نیستیم که از حالا اجازه بدهیم که در آنجا سکه کنند و سکه شده بیآورند . اینهم حکایت لباس دوخته و دواهای کسول کرده است که تمام چیزهای ما باید از خارج بیاید آخر يك توجهی باید کرد خودمان هم باید آدم باشیم و کاری بکنیم و باید يك کاری کرد که این کارها را خودمان بکنیم لباسهای ما را هم باید در خارج بیافند و بدوزند و بیآورند دواها را هم که آن جا باید کسول کنند بیآورند پولمان را هم باید آنجا سکه کنند معادن هم همیشه باید زیر خاک بماند کارخانجات هم هیچ نداشته باشیم ترقی چطور میکنیم معلوم نیست ؟ بنده باین ملاحظه با این ترتیب مخالفم و عقیده دارم این پول در داخله سکه بشود اگر چه بخوبی خارجه نشود و فعلا هم ما باین زودی محتاج بسکه نخواهیم بود

مصباح فاطمی (مخبر کمیسیون قوانین مالیه) -
فرمایشات آقای فیروز آبادی تذکری بود راجع بتکمیل ضرابخانه و اگر بلايحه دولت مراجعه بفرمائید در همانجا وعده دادند که هر چه زودتر تکمیل کنند و این فرمایشات آقا مانع این احتیاجی که داریم نیست دولت چنانچه اظهار

کرده است عجبالتاً محتاج ضرب سکه نیکل است و این را میخوانند دستور بدهند و ضرب کنند برای همانوقتی که جنابعالی عقیده دارید حاضر شود پس بنابر این این فرمایشات حضرتعالی مورد نداشت

بعضی از نمایندگان - کافی است مذاکرات

رئیس - رای میگیریم با ورود در شور دوم موافقین

قبام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد

[۵ - طرح و تصویب لایحه اعتبار خرج محصلین

راه آهن]

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بمحصلین راه آهن

قرائت میشود :

خبر کمیسیون :

کمیسیون بودجه لایحه نمره ۱۳۸۷ وزارت طرق و شوارع راجع به مخارج محصلین راه آهن و معادن را در اروپا با حضور نمایندگان دولت مورد شور و مطالعه قرار داده چون در ماده پیشنهادی حد اکثر مخارج تحصیل هر يك از محصلین تعیین نگردیده بود کمیسیون با موافقت دولت ماده واحده ذیل را تنظیم و اینك برای تصویب بمجلس مقدس شورای ملی تقدیم میدارد :

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است در مالکیتی که مخارج محصلین اعزامی باروپا برای تحصیل معلومات علمی و عملی راجحه براه آهن و معادن و ذوب آهن از بکهزار تومان مصرحه در قسمت آخر قانون مصوبه بیستم خرداد ۱۳۰۷ تجاوز نماید حد اکثر تا مبلغ دو هزار تومان برای اعتبار مخارج محصلین پرداخت نماید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این قانون پیشنهادی آقای وزیر

طرق و شوارع بود و بنده خیلی میل داشتم که خود آقای وزیر طرق و شوارع تشریف میداشتند تا اینکه نظریات بنده را جواب میدادند حالا آقای مخبر شاید اطلاع دارند جواب بدهند چون اصل موضوع راجع

بمحصلین است و آقای تقی زاده يك کسی هستند که در مدارس قدیمه تحصیل کرده اند هم در مدارس جدید هم در ایران و در خارج و يك شخص حقیقه یکی از فضیلتی عملی و عامی ملک هستند و ایشان هم مادامی که در مجلس بودند و راجع بمعارف و محصلین صحبت میکردند میفرمودند که ما باید محصلین خودمان را نوعی تربیت کنیم که غیر از اشتغال تحصیل دیگر وقتی از برای تفریح و اینها نداشته باشد تا اینکه تحصیل کنند این بیانات ایشان بود حالا بنده عرض میکنم بنده از جمله محصلین مدارس قدیمه بودم حالا مدارس قدیمه تربیت کرده است بنده در همانجا هم که بودم و طلبه که کمتر دارای وسائل معیشت بوده است بهتر تربیت کرده است چرا ؟ بجهت اینکه اسباب خوشگذرانی برای او فراهم نبوده از این جهت فشار میآوردند بزرگ خواندن و زودتر ترقی میکردند شاگرد های ما هم بخارج رفته اند آنچه که بنده اطلاع دارم بنده خود اطلاع ندارم نمیگویم که رفته ام مالک اروپا و گرفته کرده ام آن اندازه از شاگرد ها که رفته اند در خارج که اولیای اطفال تنواسته اند زیاد بآنها بدهند و مخارج در حدود وسط بانها داده اند خیلی ترقی کرده اند برخلاف آن کسانی که پدرانشان آنها را نازک نارنجی بار آورده و مصارف فوق العاده برای گردش در خیابانها بانها داده اند بطور ترقی که برای آنها بوده برای اینها نبوده است حالا این پولی که ما در اینجا خرج میکنیم در معارف مخصوصاً معارفی که نفع عمومی دارد مثل ذوب آهن و استخراج معادن راه آهن ساختن و اینها يك كار عملي است بنده در این باب فوق العاده علاقه مند و علاقه مندم بعلم و عمل و اخلاق حسنه آنها بیشتر تا اینکه تجاوز بدهیم از آن قانونی که گذرانیم که حدود هزار تومان باشد و حالا بیایم دو هزار تومان وقتیکه در این حدود باشد در ماه صد و شصت صد و هفتاد تومان میشود و شاگردی که در ماه صد و هفتاد تومان صد و هفتاد تومان پول داشته باشد بنده نمیکنم آن چیزی که ما نظر داریم که این محصلین

این بیایند زمام ایران و کارهای ما را در دست بگیرند بنده خلفای ما و اخلاف ما واقع شوند در وزارتخانهها در مجلس چرا ؟ برای اینکه فشار های دوره بنده يك عده را برگزید و آورد روی كار اما بنده بنده باشد ما بروی این محصلین و متجددین هر باب ناز و نعمت باز کنیم گمان نمیکنم که باب بنده باز کردن برای اینها ملکات را رو بترقی ببرد بنده جهت دراصل بنده مخالف نیستم که بگوئید آنها در انگلستان و امریکا تحصیل میکنند مخارج آنها بنده است از آنها اینکه در بر این یا در فرانسه مشغول میشوند آنها را ماهی شصت تومان قرار داده اند از ماهی هفتاد تومان قرار بدهند ماهی صد تومان هزار و دویست تومان بدهند تجاوز هم میکنند تومان تجاوز بکنند از هزار و پانصد تومان تجاوز نکنند دو هزار تومان ؟ بمجرد اینکه دولت گفت باید از هزار تومان تجاوز کند ما نباید دوبرابر کنیم حالا باید بنده مته بخشش می گذارم خیر نظر بنده بنده بنده آنهاست و بقدر امکان هر قدر شاگرد اسباب بایش بیشتر فراهم باشد و جلوگیری از آن مشتهیات بایش بشود بیشتر ترقی میکند لهذا بنده عقیده ام این است که دولت که تجدید نکرده کمیسیون بودجه که در این نومان پیشنهاد کرده اند این است که بنده هم بنده نظر دولت هم تامین شده باشد و از هزار تومان تجاوز کند پیشنهاد میکنم پانصد تومان بنده شود علت چیست ؟ آقای باسالی اینجا نوشته شده راجع به راه آهن و معادن و ذوب آهن ما مطابق قانونی که گذرانیم باید سالی صد نفر از شاگردان روانه خارج امسال آن راه قانون را از اینجا باز بنده که آن هزار تومان را دو هزار تومان میکنند بنده خواهد گذشت موقع رفتن شاگرد باروپا که بنده يك حمله فوق العاده بوزارتخانه ها میاورند و در آن حاضر میکنند و آن مخارجی را که ما در

نظر گرفته ایم برای صد نفر که سالی صد هزار تومان باشد امسال از همین يك قلم که در اینجا زیاد کردیم و هزار تومان را دو هزار تومان کردیم این صد هزار تومان دویست هزار تومان میشود . سال بسال همین اندازه بالا می رود و میفرمائید داریم بی داریم اما چه جور داریم بجهت فشار داریم شما تصور میکنید امسال نسبت بتحمیلات و مالیات هائی که در این مملکت وضع شده است ما میتوانیم اقتدر تحمل کنیم اینجا ما مخارجی را که هی رأی میدهیم ناچاریم در مقابل وضع خرج وضع مالیات بکنیم . دیگر آیا ما میتوانیم وضع مالیات کنیم ؟ پس بقدر امکان این نظر را اعضاء محترم کمیسیون بودجه تحت نظر بگیرند و یکی از نظریات دیگر هم که در قانون بودجه خواهد آمد در دوره های سابق يك قلم درستی در بودجه بود راجع بصرفه جوئی بکلی این عنوان که از زحمات سابقین در بودجه ما محفوظ بود دارد از بین می رود دیگر در بودجه وزارتخانهها هیچ عنوان صرفه جوئی نیست در صورتیکه عنوان صرفه جوئی یکی از عناوینی بود که در بودجه منظور میشد و بقدر امکان کارکنان وزارت مالیه این را در نظر گرفته بودند و سالی مبالغی در خزانه منافع داشت و این دیگر بکلی نه در او ایچی که از طرف کمیسیون بودجه میآید هست نه در لوابیح دولت . بنده عقیده ام این است که این را کاملاً در تحت نظر بگیرند عنوان صرفه جوئی یکی از چیزهای خوبی بود که ما داشتیم این است نظریات بنده نسبت باین موضوع پیشنهادی هم عرض کرده ام

افسر - پولها را بخود شاگرد ها که نمیدهند . سرپرست

دارند .

مخبر - خلاصه فرمایشات آقای راجع باین بود که این تفاوتی که کمیسیون بودجه راجع بمخارج محصلین راه آهن کرده وحد اکثر را دو هزار تومان معین کرده است زیاد است و فرمودند که با هزار و پانصد تومان ایشان موافقت با اطلاعی که خودتان هم شاید داشته باشید در مخارج

محصلین و شاید سایر اشخاصی که از ایران میروند بارویا نظر بتفاوتی که در نرخ اسعار خارجی و غیره پیدا شده است يك تفاوت خرجهایی حاصل شده است و دولت هم ناگزیر بایستی رعایت کند مطابق توضیحاتی که آقای وزیر طرق و شوارع میدادند مخارج محصلین مامخصوصاً در لندن خیلی زیاد شده و ناگزیر دولت باید این تفاوت را تأمین کند. انطوریکه شما فرمودید که محصلین ما در خارج مثل طلبه های قدیم در مدارس قدیمه زندگانی کنند آنهم امروزه عملی نیست (افسر صحیح است) (آقا سید یعقوب - اینطور نگفتم) هوای آنجا با هوای اینجا تفاوت دارد آنجا ابر است و باران اینجا آفتاب و ممکن است با عدم توجه ناخوش بشوند اغذیه که آنجا تهیه میکنند باید اغذیه باشد که آنها را مبتلا بامراض نکند و تصدیق میفرمائید دولت همینطور است که در نظر دارد در آتیه از آنها استفاده کند باید موجبات صحی و دوام زندگانشان را تأمین کند که آنها مزاجشان سلامت بماند تا بتوانند به تحصیلشان ادامه بدهند بتوانند سلامت انشاء الله برگردند اما اینکه فرمودند چرا دولت حدی معین نکرده و اینجا دو هزار تومان معین شده است علتش این است که تا بحال سابقه نداشت که در مجلس (و خود شما هم که در ادوار مختلفه در مجلس بوده اید) يك خرجی بیاید بمجلس که مبلغ آن معین نباشد بالاخره مجلس اگر يك خرجی را تصویب کرده یا بطور مقطوع يك مبلغی را تصویب کرده است یا بصورت اعتبار که در تحت نظر وزیر مسئول هر قدر ممکن است تخصیص داده شود آقای وزیر طرق و شوارع پیشنهاد کرده بودند قید هزار تومان که برای خرج یک نفر محصل تحدید شده بود در سابق ملغی شود ولی بعد چه حدی برای مخارج در نظر گرفته بودند این را مسکوت عنه گذاشته بودند و لایحه دولت را هم ملاحظه فرمودید البته این مصلحت نبود و میبایستی حدی داشته باشد بعد از مذاکراتی که کردیم ما مخالفتی با نظر شما نداریم نظر این است که

آهم برای این است که وزارت عدلیه را مجبور کرده اند که هشتاد هزار تومان از بودجه سابقش از اعتبارش کم کند با اینکه هیچ از تشکیلات قضائی کاسته نشود منتهی يك چهار هزار تومان هم داده شده است برای توسعه تشکیلات قضائی در ولایات در هر حال هم دولت و هم کبسیون بودجه بانظر جنابعالی از حیث فکر و عمل موافقت.

جمعی از نمایندگان - کافی است

فیروز آبادی - مخالفم.

رئیس - بفرمائید

فیروز آبادی - عرض کنم ما باید هر قانونی که میگذرانیم مراعات اطراف آن قانون را بکنیم و به بینیم آیا میشود در این مملکت اشخاصی بفرستند بارویا و زادان از سالی هزار تومان یا هزارو دویست تومان بجهت اینها مخارج تحصیل قرار بدهند و آیا از پول زیاد هم کسی بجهت تحصیل میکند این يك اشتباه بزرگی است که کسی خیال بکند که از پول زیاد کسی بجهت تحصیل میکند یا بهتر کار میکند پول زیاد ما را از کار باز میدارد اگر بخوایم پول زیاد برای آنها بفرستیم و آنها کار نکنند و مشغول گردش و تفریح در شهرها باشند این بسیار خوب است اما اگر بخوایم بفرستیم همانطور که آقای آقا سید یعقوب فرمودند و بفرمایند که باید مطابق حرف ایشان نبود که هر چه بفرستیم پول در مدارس قدیمه بطلاب داده میشد بهتر کار میکردند فرضاً میر داماد بهیچوجه مخارج نداشت و با مخارج بیرون تحصیل میکرد و میر داماد شد اما اشخاصی که بولهای زیاد بجهتشان فرستاده میشد چون اسباب اصلی و خوشگذرانیشان موجود بود هیچ تحصیل نمی کردند اگر هم چیزی میشدند آن اندازه میشدند که بولهای دیگران را بدهند و رفع ایراد دیگران را بکنند واقع تحصیل نمیکردند اینجا همینطور است ما از هزار تومان يك مرتبه تجاوز بدهیم به دوهزار تومان

دیگر صد تومان و دویست تومان هم خیر يك مرتبه تجاوز نکنند به دوهزار تومان آنوقت توقع داشته باشند کسی که سالی دوهزار تومان پول بهش میدهند درس بخواند آنجا بنده تصور میکنم ترقی بی مأخذی باشد. این درس خوان نخواهد شد در آنجا. بتجربه معلوم شده. شما بقاعده علمی میفرمائید که وقتیکه وسایلی موجود شد نوکرش کلفتش خدمتکارش موجود شد بهتر بدرس میرسد ولی در عمل دیده شد اینطریق نیست وقتی مخارج راحتی او کاملاً رسید او بدرس رسیدگی نمیکند شب و روز فکرش این است که ماهی دویست تومان را بمصارفی برساند که خودش راحت باشد بمصارف شخصی خواهد رساند. عرض کردم عمل مطلب را معلوم میکنند اگر بقواعد علمی که ما داریم بخواهیم در بیاوریم شاید بگویند دویست تومان که هیچ سیصد تومان هم کم است ولی در عمل مشاهده میشود و تجربه معلوم میکند که این مخارج زیاد است و با این ترتیب از وجود اینها ما هیچ استفاده نخواهیم توانست کرد وقتیکه با آن زندگانیهای اوکس عادت کردند اینجا هم بیایند همان زندگانی را میخوانند تأمین کنند بلکه قدری هم بالاتر. وقتیکه زمان تحصیل سالی دوهزار تومان شد زمان عمل باید سالی پنج هزار تومان بشود. قوه این مملکت هم نیست که این مخارج را بدهد خوب آنوقت به بینیم میشود از وجود آنها استفاده کرد. خیر بنده که این عقیده را ندارم علاوه براین در عمل مشاهده شده. يك شخصی بود که پسرش را خیلی دوست داشت الان هم هست اسم نمیکوایم ببرم این در لندن هر چه پول میخواست برایش میفرستاد دست آخر دید حد یقف ندارد پول دادند يك ماه دو ماه نفرستاد پسر خود را کشت این نتیجه پول زیاد میشود بنده عقیده ندارم که زیادتر از این مبلغ باشد خوبست بهمین مبلغ یا بهزارو پانصد تومان اکتفا کنیم نه به دوهزار تومان و باید يك حد یقفی برایش درست کنیم

جمعی از نمایندگان - در کفایت مذاکرات بود ؟
 رئیس - (خطاب بوزیر طرق و شوارع) مانعی ندارد بفرمائید
 وزیر طرق و شوارع (آقای تقی زاده) - بنده چون در اول وقت حاضر نبودم و نمیدانستم این مطرح است حالا عرض میکنم که رویهمرفته این مطلب تا اندازه جزئی است و راجع به چند نفر معینی است که در غیر ممالک فرانسه و بلژیک یعنی در انگلیس و آلمان هستند . البته آقا میدانید که پیشنهاد اصلی که بنده کردم این بود که آن قید ملغی شود و قصد ما هم این نبود که دو هزار تومان یا یک هزار و هشتصد تومان بدهیم و البته در موارد مختلفه فرق میکند میشود گاهی هم هشتصد تومان تا هزار تومان هم داد و این نکته را هم که آقا فرمودند يك نکته خیلی صحیحی است و بنده که سالها در فرنگستان تجربه کرده ام میدانم که بهر کس در فرنگستان علاوه بر مخارج ضروری چیزی بدهید یا والدینش برای او چیزی بفرستند نود و نه درصد بفکر درس خواندن نخواهند بود بنده خود تجربه کامل دارم و دیده ام مخارج ضروری چیست و آن مخارج جیب هم چیست ؟ خود بنده در آلمان که بودم شاید خود فرنگیها مخارج جیب را ماهی دو قران شاید بیشتر میدادند بعدها که بزرگ شدند ماهی پنج قران میدهند که با اختیار خودش باشد ولی در اینجا این مخارج با اختیار شاگردان نیست این مخارج خانه که می بینند البته خانهای مختلف و ارزان است ولی آنکه از همه ارزان تر است نمیشود گرفت اینکه عرض میکنم برای این است که شاید این قسم خانه مطابق اصول صحیح نباشد اما متوسط برایشان میگیرند ، این ها پول مدرسه میخواهند و پول مدرسه شان را نمیشود چانه زد سابقاً کافی بود و اینقدر گرانی نبود و حالا هم در بعضی ممالک کافی است و این نکته را هم آقایان باید ملاحظه بفرمایند که اگر بخواهیم شاگرد را فقط به ممالک ارزانتر بفرستیم شاید يك ممالک خیلی ارزانی بودند

اما نمیشود شاگرد را بری تحصیلات فنی مخصوص از يك ممالک محروم کرد و بجای دیگر فرستاد که در آنجا ارزانتر است و این خوب نیست - در هر حال بند، چنانچه عرض کردم با هیچ صورتش مخالفتی ندارم . اگر سه هزار تومان هم فرضاً باشد بنده که بایشان نمیدهم یعنی هیچ وزیر نمیدهد مگر در حدود ضرورت . اما اخیراً خودم در انگلستان بوده ام بمحصلین وزارت معارف که آنجا هستند ماهی ۲۵ لیره که سالی سید لیره میشود میدهند و سالی سید لیره که حالا هشتصد تومان میشود داده میشود و خرج میخورند و آنها بحد ضرورت با این مبلغ در آنجا خرج میکنند آنجا گرانی است برای اینکه خود مدارس در هر سال بعضی جاها چهل و دو لیره میخورد . در یکی از مدارس بود که شاگرد فلاحی در آنجا گذارده بودند تقریباً در هر ماهی ۶۰ لیره میخواست که هر سه ماهی صد و هشتاد لیره ، بیشتر و این فقط برای پول درسش بود این است که بعضی ممالک گران تر است و اگر ما مقید بودیم بهمان میزان تومان شاید در بعضی ممالک دیگر که فنون در آنجا پیشرفته است یا کاملتر و مناسب تر است نمیتوانستیم بفرستیم علاوه بر این بعضی محصلین هستند که زبان فرانسه نمیدانند و زبان آلمانی یا انگلیسی میدانند اگر محض خاطر ارزانتر میخواستیم اینها را بفرانسه بفرستیم یکی دو سال طول میکشید تا اینها فرانسه یاد بگیرند و این اسباب طول میکشد و در هر حال مطمئن باشید که از حد ضرورت بیشتر ما نمیدهم و رویهمرفته آنهایی که در آلمان انگلیس هستند عده زیادی نیستند و اغلب در فرانسه بلژیک و اینها ها هستند

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت میشود

پیشنهاد آقای سید یعقوب

بنده پیشنهاد میکنم در ماده واحده این نوع اصلاح شود از حدود يك هزار و پانصد تومان نباید تجاوز کند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - خوب شد آقای تقی زاده تشریف بردند چون ایشان هم در مدارس قدیمه و هم در مدارس جدید تحصیل کرده اند و هم در خارجه بوده اند و هم داخله ایشان کاملاً میدانند و تمام اینها را دیده اند که يك صحبتی کردم نگفتم با آنهایی که در مدارس انگلستان هستند باید مثل مدرسه عبدالله خان پول بدهیم همچو نگفتم این را بطور مثل آوردم و گفتم در مدارس که بودیم آن کسی که در مضیقه بود بیشتر تحصیل میکرد آن کسی که وسایل زندگانی برایش موجود بود کمتر تحصیل میکرد بنده نظرم این بود حالا شما بی مرحمتی فرمودید . تقی زاده خودشان که یکی از رجال کامل و عالم هستند و تمام مراحل ترقی و مراتب را سیر کرده اند و هم در آلمان بوده اند بعد هم مجلس در نظر داشت محصلین تحت نظر ایشان باشند در فرانسه و انگلستان بنظر وقتی هم که در انگلستان بودند و کاملاً میدانم که اگر آقای تقی زاده از محصلین ما سر پرستی میکنند محصلین ما دارای فضائل اخلاقی خواهند شد و دارای کالات عالییه خواهند شد ایشان درست میدانند آنچه اندازه باید مخارج مصارف بانها داد اساساً کردم ما نظر بمخارج نداریم ما پول میدیم و اینک حقیقتاً يك منافع عالییه در نظر داریم که از این اینها برگردند و زمامداران مملکت واقع شوند که نظر اصلی این است که اینکه نظر به صد تومان نیست تومان است این را می خواستیم بگویم برای آقای تقی زاده فرمایند که هیچوقت بیش از هزار تومان داده نمیشود بنده عرض میکنم بفرماید بفرماید که فشار میاورند که نسبت به صد شاگرد هم تجاوز کند . اگر نظر همین بود که فرمودید در انگلستان ماهی صد و بیست تومان و در فرانسه و بلژیک شصت تومان هشتاد تومان خرج دارند و این حد متوسط است دولت در این صورت نه فوق العاده بانها وسعت داده ایم

ونه آنها را فوق العاده در مضیقه قرار داده ایم . این است که بنده همان طور که کمیسیون محترم بودجه نظرشان بود که حد خرج را معین کنند بنده معین کردم و گفتم هزار و پانصد تومان باشد که از هزار و پانصد تومان تجاوز نکند . وقتی که ما نوشتیم از هزار و پانصد تومان تجاوز نکند دولت از هزار تومان تا هزار و پانصد تومان يك حدی برایش قرار میدهد و در مضیقه هم نخواهد افتاد و حدی هم برایش معین است .

مخبر - این توضیحات و بیاناتی که فرمودید هیچ تفاوتی در قسمت دیگر محصلین نخواهد کرد . قانون مخصوصی که از مجلس گذشته سالی صد هزار تومان بطور اعتبار است و مربوط با افراد نیست . اینکه دو مرتبه تکرار فرمودید خواستم تذکر بدهم محصلینی که وزارت معارف میفرستد يك مبلغ اعتباری يك بودجه و ترتیبات مخصوصی دارد و مثل سایر اعتبارات دولت است . در این جا چون قید شده است در آن جائی که حالا می خوانم يك قسمت آن را لغو میکنم آنکه محدود شده است به هزار تومان . آن قید را ما برداریم آنوقت گاهی زیاده میشود گاهی کم . برای این بود که این قید نباشد ولی چون يك قانونی نیامده که اعتبار خاصی به مبلغ معینی بطور درست برای محصلین راه آهن تصویب شود لذا حدی معین کردیم . اما این پیشنهادی که فرمودید چنانچه آقای وزیر طرق و شوارع توضیح دادند این ها مخارجشان مخصوصاً در لندن بیشتر میشود . شما اگر موافقت بفرمائید و پیشنهاد کنید که حد اکثر هزار و هشتصد تومان باشد قبول میکنم .

آقا سید یعقوب - بنده قبول میکنم همان طور که آقای مخبر فرمودند اصلاح شود که از هزار و هشتصد تومان تجاوز نکند

رئیس - پیشنهاد آقای افسر قرائت میشود

پیشنهاد میکنم سالیانه هزار و نهصد تومان باشد .

رئیس - آقای افسر

یکی از نمایندگان - پیشنهاد اضافه خرج است .
 افسر - عرض میکنم اگر آقای آقا سید یعقوب نماینده محترم توضیحات راجع باطلاعات آقای تقی زاده نمیدادند بنده احتمال میدادم تصور میکردم که این مخارج زیاد است ولی با توضیحاتی که خودشان دادند و اطلاعاتی که نسبت با آقای تقی زاده دادند که همه مان داریم و میدانیم که ایشان از تمام اروپا مخصوصاً از وضعیت محصلین اطلاع کامل دارند و مخصوصاً سه ماه بیشتر نیست که از لندن آمده اند در صورتیکه بنده و آقای آقا سید یعقوب در لندن نرفته ایم (آقا سید یعقوب - من نرفته ام) پس با اطلاعات کافی که دارند و سه ماه بیشتر نیست که گذشته بنده خیلی دور میدانم این نظر را که ما همچو خیال کنیم که شاگرد ها دور افتاده اند از تحصیل و مخارج بدست خودشان افتاده . با این توضیحی که دادند این پول در تحت نظر سر پرست ها مخارج میشود و بمحصلین داده میشود و این عبارتی هم که گفته میشود هر کس مخارجش کمتر بود و در مضیقه بود بهتر درس میخواند این مطلب بنظر بنده اشتباه است يك مخارج ضروری اولی است و يك مخارج فضولی و عیشی است . البته راجع بمخارج عیشی نباید اینقدر پول داد که بروند عیش کنند اما اگر بنا شد يك کسی قادر بر زندگانی اولیه نباشد گوشت نتواند بخورد . نان خشک هم ندارد بخورد نان جو هم نتواند پیدا کند نان ارزن هم نتواند پیدا کند این شخص هیچوقت ملأ نخواهد شد و همچو ملأئی ما سراغ نداریم که هیچ چیز نخورده باشد و ملأ شده باشد (خنده نمایندگان) البته باید مخارج ضروری اولیه داشته باشد منتهی قناعت کرده بنان جو اکتفا کرده باشد . و اینکه ما می گفتیم که کمتر بخورد و بيك مغز بارام اکتفا کند این برای ریاضت کس ها خوب بوده نه برای محصلین . ایشان فرمودند خدمتوسط زندگی . خدمتوسط زندگی نه بآن شدت است که بناخوشیهای مختلفی که اشخاص پریشان دچارند مبتلا گردند که جاهای خوب

ندارند . وسائل حفظ الصحه ندارند . این ها باید برگر و سی سال چهل سال کار کنند و باید غذا های خوب بخورند و مطابق اصول حفظ الصحه جاهای خوب باشند تا درس بخوانند و اگر از این کمتر باشد نمیتواند درس بخوانند و این پول را در اختیار آنها نگذارند که آنها بروند در خیابان راه بروند و درس نخوانند عقیده ام این بود همان دو هزار تومان خوب بود حالا که پیشنهاد کرده اند بنده هزار و نهصد تومان پیشنهاد کردم که قدری هم مساعدت کرده باشم با آقای آقا سید یعقوب که احتیاطاً در بودجه بگذرد منظور نشده باشد
 مخبر - بنده تصور میکنم اگر حضرت والا موافقت بکنند با آن هزار و هشتصد تومان که آقای وزیر هم موافقت دارد بهتر است
 افسر - بنده موافقت میکنم
 رئیس - آقای فیروز آبادی شما هم موافقت میکنید
 فیروز آبادی - خیر بنده زیاد میدانم
 رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبادی قرائت میشود بنده پیشنهاد میکنم در آخر ماده واحده بجای دو تومان نوشته شود تا یک هزار و دو صد تومان
 رئیس - آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی - بله اینجا ما يك قواعد عیشی و يك قواعد عملی ولی غالباً عملیات با علم مخالفند بواسطه اینکه تشخیص بد میشود بنده خود در این موضوع میدانم يك شخصی است محمود آقا پسر عبدالرحمن بود برادر حاج مهدی سلامت که زمانی که بخرج دولت برود تحصیل کند و خواست که خودش برود تحصیل کند و برادرش مهدی هم بنده تومان برایش میفرستاد بپارن که تحصیل کند تصور میکنید که غیر از این است و خلاف عرض

بکن است تحقیق کنید تا بدانید دروغ عرض نمیکنم ماهی پنجاه تومان برایش میفرستاد خیلی هم خوب تحصیل میکرد ماه ماه هم صورت تحصیلاتش را میفرستاد و بنده میدانم که در کجای دنیا بیول زیاد دادن بهتر میشود تحصیل کرد آقای شاهزاده محمد هاشم میرزا فرمودند که با هیچ چیز نمیشود درس خواند بنده هم میگویم که با هیچ چیز نمیتواند درس خواند اما با سالی دو هزار تومان هم نمیشود و این مبلغ زندگی عیاشی و لوکسی میشود کرد که مناسب حال این مملکت و این ملت که این پول از آنها گرفته میشود نیست و سزاوار هم نیست و بنده عقیده ندارم و بنده عقیده ام این است که ماهی صد تومان کفایت میکند و آقای وزیر بفرمودند خودشان هم با دو هزار تومان موافق نیستند بنده يك اندازه باز خود داری میکنم نظر بحسن عقیده ایست که بایشان دارم و الا بنده عقیده ام اینست که زیاد تر نباید بشاری کرد و پول زیاد نداد و اخلاق اینها را فاسد کرد و اشخاص فاسد الاخلاق لوکسی وارد این مملکت کرد
 مخبر - قضیه اینقدر اهمیت نداشت که بربخورد به پیشنهاد های مختلف بالاخره محصلینی هستند که مطابق بضرورت وزارتخانه مسؤول باید مخارج تحصیلشان تأمین شود و در نتیجه تغییر اسعار خارجی و چیز های دیگر بملفای که سابق منظور شده بود برایشان کافی نیست بالاخره با اطمینانی که بعقاید آقای وزیر طرق داریم و با این توضیحی هم که دادند که کمتر از هزار و نهصد تومان نمیشود بنده خواهش میکنم شما موافقت فرمائید و این پیشنهاد را مسترد فرمائید حالا فرضاً اگر یکی از بستگان حاجی مهدی سلامت یا يك کس گری کمتر از این خرج میکند آن يك چیز دیگری است و اگر همانطور که فرمودید در برلن است و ایشان کمتر نظرشان به لندن است و ممکن است يك تفاوت در جاهائی بین این دو نقطه موجود باشد ایشان تحقیقات فرمائید و بالاخره زندگی يك فرد تصدیق میکنید ملاک

برای زندگی تمام افراد نیست شما يك سبک زندگانی را برای خودتان انتخاب کرده اید ببینید ما صد و سی نفر هیچيك با زندگی شما موافق نیستیم ما همه جور دیگر زندگانی میکنیم و مجبور هم نیستیم که مثل زندگانی شما زندگی کنیم عقیده بزنگانی شما نداریم (آقا سید یعقوب - مخالف هم نیستیم) عقیده شما این است که زندگانی ما همه باطل است و عقیده شما این است که ما خطا میکنیم و دلیل هم همان فرمایش اولیه خودتان است که فرمودید عمل با علم خیلی فرق دارد آدم می نشیند در نوبی کتابها يك چیز هائی میخواند و از مغزش يك چیز هائی خارج میشود و همینطور يك چیز هائی از سر زبانش و سر قلمش جاری میشود غیر از آن چیزها است آقای وزیر طرق و شوارع که در عمل و در کار هستند عقیده شان این است که کمتر از هزار و هشتصد تومان نمیشود .
 رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای فیروز آبادی را قابل توجه میدانند قیام فرمایند
 (معدودی قیام نمودند)
 رئیس - قابل توجه نشد - پیشنهادی از آقای ضیاء رسیده است قرائت میشود:
 مقام منیع ریاست مجلس شورای ملی
 پیشنهاد میشود تبصره ذیل به ماده واحده پیشنهادی کمیسیون اضافه گردد
 تبصره - از این تاریخ بیعد محصلین بی بضاعت حق تقدم خواهند داشت
 ضیاء - بنده خواستم قانون راجع باین موضوع را مورد مطالعه آقایان نمایندگان محترم قرار بدهم ممکن نشد . از آقای وزیر محترم طرق و شوارع تحقیق کردم که شرط عدم بضاعت در اصل این قانون راجع باعزام محصلین قید شده یانه ونظرم اساساً این بود که مخارج محصلین بی بضاعت آلهائی که از طرف طرق و شوارع فرستاده شده اند البته در آنها هم رعایت عدم بضاعت شده است ولی بمناسبت اینکه تردید شد که ممکن است

پس آنها اشخاصی باشند که رعایت عدم بضاعت در باره آنها نشده باشد تا اینکه نسبت باین قسمت صحبت شد که از این به بعد اشخاصی را که از این محل میفرستند رعایت عدم بضاعت در بارهشان منظور شود در وزارت طرق و شوارع همه میدانیم که راههای دیگر راجع باعزام محصل بخارجه هست از طرف وزارت معارف در سال چندین نفر بخارجه اعزام میشوند در آنجا هم رعایت عدم بضاعت شرط نشده اگر چنانچه این محل را که مربوط بمنفعت عمومی است و بعلاوه يك قانونی است که مناسب با احتیاجات عامه مملکت است رعایت عدم بضاعت در این قانون نسبت باین محصلین بشود. بعقیده بنده اولی است (دکتر طاهری - در اصل قانون رعایت شده) مخبر - بنده خودم عقیده با طرز فکر شما موافقم ولی چون اینجا باید از نظریه کمیسیون بودجه و دولت دفاع کنم نظر آقایان این است که ما باید تحصیلات را همراه هوش واستعداد داو طلب ببریم نه روی فقر و چیز نداشتن و بالاخره ممکن است در طبقه متمولین يك اشخاصی باشند که فوق العاده باهوش باشند و برعکس هم ممکن است پس نمیشود مقید کرد مسئله تحصیل را به کمک کردن باشخاص بی بضاعت در هر صورت بنده خیال میکنم حضرت تعالی پیشنهاد خودتان را مسکوت عنه بگذارید برای این که این قسمتی که الان تصویب میشود مربوط است بمحصلین که سرکارشان هستند و مشغول تحصیل هستند و در آتیه هم باید این را بطور کلی در نظر گرفت در آنجا هم تصور میکنم

همچو قیدی شده که بی بضاعتها مقدم باشند (دکتر طاهری - چرا قید شده است) بعلاوه تصدیق بفرمانید که تشخیص این مطلب هم کار مشکلی است. تشخیص اینکه فلان محصل بی بضاعت یا با بضاعت است کار مشکلی است در صورتی تا این نظریه جنابعالی راجع باین موضوع جایز اینجا نیست رئیس - آقای ضیاء ضیاء - بنده با حسن نیت آقای وزیر محترم طرق و شوارع که البته این قسمت ها را رعایت میکنند و رعایت دارند مسترد میکنم دکتر طاهری - اجازه میفرمائید رئیس - بفرمائید دکتر طاهری - نظریه آقای ضیاء در اصل ماده نهم شده است در قانونیکه برای اعزام محصلین به اروپا است در اصل ماده هم هست این ماده اش هست که میگوید با اجرای مسابقه و تساوی سایر شرایط محصلین بی بضاعت حق تقدم خواهند داشت پس دیگر این پیشنهاد مورد نظر رئیس - آقایان موافقین با ماده واحده ورقه سفید خواهند آقا سید یعقوب - با ان اصلاح ۱۸۰۰ تومان رئیس - بله با ان اصلاح (اخذ و استخراج اراء بعمل آمد ۸۲ ورقه سفید يك ورقه سفید بکسر تعداد شد) رئیس - عده حضار ۱۰۳ با اکثریت ۸۳ رأی تصویب شد

[۸ - مذاکره در لایحه متمم بودجه]

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بقانون بودجه ارجح است (یعنی دوخبر) خبر کمیسیون : لایحه نمره ۲۸۴۱ متمم بودجه ۱۳۰۹ مملکتی در برون بودجه باحضور بعضی از آقایان وزراء در جلسات بودجه مطرح و مورد شور واقع گردیده راجع به تبصره نهادهای وزارتخانهها که هر يك در ذیل بودجه تفصیلی درج گردیده بودند بعد از مذاکره با دولت چون بنظر بود که تصویب آنها خارج از حدود صلاحیت کمیسیون است لذا هر کدام مقتضی بود بالزوم داشت بعد از اصلاحات لازمه بصورت ماده در آورده ضمیمه سایر لایحه گردید و بقیه تبصره از ذیل بودجه های تفصیلی حذف گردید و اینک خبر کمیسیون بودجه را در این نوع که مشتمل بر ۱۶ ماده است ذیلا برای تصویب شورای ملی تقدیم میدارد . ماده اول - خارج از حدود اعتبارات مصوبه ضمن بودجه بودجه ۱۳۰۹ که شامل کلیه مخارج مملکتی و سایر اعتبارات مصوبه هیچ گونه پرداخت وجهی نخواهد آمد و تجاوز از حدود آن بهر عنوانی موجب مسؤلیت وزارتخانه مربوطه خواهد بود . ماده دوم - کلیه ادارات و مأمورین مکلف هستند آنچه از وجوه و اموال دولتی دریافت مینمایند تحویل کلیه داری کل کنند و بهیچ عنوان مجاز نخواهند داشت تقسیماً و بدون اجازه خزانه داری کل برداشتی تبصره - قسمت (ج) از فقره ۱۶ ماده واحده تصویب ۳۰ آبان ماه ۱۳۰۸ بقوت خود باقی است . ماده سوم - نظر باینکه اعتبارات بودجه بر طبق ماده دوم و صورتهای تفصیلی از يك دیگر تفکیک شده وزارتخانهها و ادارات دولتی مکلف خواهند بود مالیاتها و عوارض مربوطه بخود را پرداخت نمایند

ثانیاً چنانچه يك وزارتخانه از حیث تهیه اشیاء ملزومات یا انجام خدمات مخصوصه از وزارتخانه دیگر مبلغی طلبکار شد وزارتخانه مدیون مکلف است دین خود را پذیرفته و آنرا از محل اعتبارات بودجه مصوب خود بپردازد ماده چهارم - انتقال از اعتبار حقوق بمصارف و بالعکس ممنوع است ولی وزارتخانهها در نقل و انتقال (تبدیل محل مأموریت) اعضاء با اعتبار حقوق خود آنها مجاز خواهند بود ماده پنجم - هیچیک از وزارتخانهها نمیتوانند بعد از هر يك از مراتب قانونی در بودجه خود بیفزایند و هر گاه محلی در نتیجه حذف رتبه عالی تری ایجاد بشود فقط از محل مزبور میتوانند یک نفر از رتبه مادون علاوه نمایند و همچنین هیچیک از وزارتخانهها نمی توانند از اعتبار صدی دو و غیر مترقبه منظور در بودجه مشاغل ایجاد نمایند - اداره تشکیلات نظامیه از مدلول قاعده مستثنی است و میتوانند از محل حقوق رتبه عالی تر چند رتبه کوچکتر ایجاد نمایند ماده ششم - مأمورین و مستخدمین رسمی دولت که از صندوقهای خارج از خزانه دولت حقوق دریافت میکنند مثل مستخدمین بانک ملی و غیره مکلف بتأدیه کمور قاعد میشوند و خدمات آنها بر طبق قانون استخدام کشوری جزو خدمت رسمی محسوب خواهد شد ماده هفتم - چنانچه مقتضیات ایجاد نمود یکی از مشاغل کشوری اتفاقاً بصاحب منصبان لشکری رجوع شود صاحب منصبان مزبور در مدت تصدی خود حق دارند تفاوت حقوق خود را تا میزان حقوق شغل کشوری که در بودجه آن وزارت خانه منظور شده است دریافت نمایند ماده هشتم - پرداخت وجوه (غیر از وظیفه و انتظار خدمت) فقط در ازاء خدمت و یا اشیاء و ملزوماتیکه خریداری میشود بعمل خواهد آمد و بعنوان انعام یا هدیه یا مخارج سری جز آنچه از اعتبارات دولت اجازه داده شده پرداخت نخواهد شد ماده نهم - حداقل مقرری رتبه اول مستخدمین

- اسامی رأی دهندگان - آقایان : دکتر مهدیخان ملک زاده - عدل - مسعودی - علمری - میرزا حسینخان بوزهر سهرابخان ساکبان - مجد ضیائی - ملک مدنی - طباطبائی وکیل - فرش - دبستانی - روحی - ظفری - خواجوی - ابراهیمی - غلامحسین بزرگ مسعود - شهداد - هود احمدی - ذوالقدر - بزرگ نیا - اسعد - نجومی - دیوان بیکی - بیات ماکو - اسکندر مقدم - طاشخان - عباس فرمانفرمایان - احشام زاده - پور محسن - بنکدار - مفتی - حسعلی میرزا دولتشاهی - قاضی نوری - اعتبار - فراگوزاد - مرتضی و ثوق - کبای نوری - حاج سید محمود - سید کاظم بزدی - فهیمی - وهاب زاده - ایزدی - آقا حسین آقایان - پالیزی - زوار - علی کبکسر و شاهرخ - نوبخت - طاهری - اقبال - فرزند - حاج غلامحسین ملک - هزار جریبی - دهستانی - شریعت زاده - امیر تیمور کبکسر مصباح فاطمی - جلایی - دربانی - یاسائی - شریفی - کفائی - افسر - اسکندری - رفیع - اسکندری - انجمنی - امیر حسینخان ابنخان - علی میرزا دولتشاهی - چشمبیدی - سید ابراهیم ضیاء - حبیبی - دکتر سنک - اسدی - میرزا بانس - دکتر لقمان - دکتر عظیمیا - امیر دولتشاهی - طباطبائی دیبا - ملک آراخی مخالف - فیروز آبادی

کشوری ۳۲ تومان و حد اقل رتبه اول قضائی ۵۰ تومان میباشد
 ماده دهم - وزارت خاها مکلفند نسبت بکلیه لوايح مالی و بودجه و اعتباری که تمهد میشود از نظر مالی قبلا موافقت وزارت مالیه را جلب نمایند
 عراقی - اجازه میفرمائید؟
 رئیس - بفرمائید

عراقی - این خبر که طبع و توزیع شده و کار هم که داریم و بیش از یکریع که بظهر باقی نمانده بنا بر این خواندن مواد لزومی ندارد (صحیح است)

رئیس - مذاکره در کلیات است. آقای فیروز آبادی فیروز آبادی - بنده عقیده ام این بود که ماده ماده خوانده میشد بهتر بود (عراقی - آقاعطیع شده) بلکه بالاخره این موادی که در اینجاست و خوانده شد غالباً مواد خوبی است بنده با اینهایی که خوانده شد بلکه باهمه اش موافقم چیزی که هست اینکه کسی حق ندارد مطلقاً از مالیه پرداخت کند برای هیچ خرجی از هیچ مکانی این خیلی خوبست اما بعضی اوقات اتفاق میافتد که در يك جا های خیلی دور مثلاً در آخر دزداب در آنجا فوراً بدولت دسترسی ندارد آنوقت يك خرج جزئی فوری هم لازم میشود بالاخره خوب بود يك استثنائاتی در اینجا قائل میشدید که در جاهای خیلی بعید دور از مرکز اگر يك مخارجی اتفاق افتد که فوری باشد این را اجازه میدادند عیب نداشت نه اینکه مطلقاً آزاد باشند مثل سابق که يك افراط کارها و هرج و مرج و دزدیها و نه اینکه مطلقاً ممنوع باشند که فرضاً اگر يك وقتی در سرحد ده تا فشنك لازم میشود بجهت يك امری چون اجازهاش نیامده مالیه نمیتواند پول باندازه ده تا فشنك بپردازد این را بنده عقیده ندارم اما راجع بحقوق خوب حقوق رتبه يك زیاد نیست اما حقوق قضاوتی يك مرتبه از سی و دو تومان به پنجاه تومان این را هم بنده عقیده ندارم

(آقا سید یعقوب از مجلس گذشته) بلد بهر حال بنده عقیده ام این است که زیاد است و امیدوارم خود در ملتفت شود و پنجاه تومان را بچهل تومان برساند موادی که خوانده شد همین دو قسمت در نظر من که عرض کردم.

مخبر - خوشبختانه آقا با اغلب مواد این لایحه موافقت فرمودند که مامورین مجاز باشند که در نقاط دور در مخارج فوری که پیش آمد میکنند بکنند این مسئله ماده دوم پیش بینی شده است در تبصره که در ماده است مراجعه بفرمائید نوشته شده است قانونی است برای دیوان جزا نوشته شد که مامورین میتوانند صد تومان در موارد فوری و ضروری مخارجی که تا بعد تصویبنامه اش از هیئت وزراء ابلاغ شود بجز بماند باقی است و این معافیت تصد تومان است یعنی از نظر اینکه اختلاس شمرده نمیشود ولی البته بعد از اداریش و اینها مرتب باشد نه اینکه بردارد و بعضی شخصی برساند اگر مصلحت دید برای يك مخارج فوری قبل از اینکه جوازش از خزانه برسد و این مشمول قسمت که مختلس است نیست و راجع به اشل البته خود میدانید که در این موضوع در چند دوره مذاکره شده و قوانین مختلفی گذشته است بالاخره يك نوشته ثابت شده که بعقیده بنده همینقدر بماند و زیادتر ما همه باید خوشوقت باشیم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
 رئیس - رأی میگیرم برای ورود در شور
 آقابان موافقین قیام فرمایند.
 (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود ماده اول - خارج از حدود اعتبارات مصوبه ماده واحد بودجه ۱۳۰۹ که شامل کتب مملکتی است و سایر اعتبارات مصوبه همچون ممالک و جهی بعمل نخواهد آمد و تجاوز از حدود آن بر

موجب مسئولیت وزارت خانه مربوطه خواهد بود
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - آقای مخبر توجه بفرمایند بنده پیشنهادی برای اصلاح کرده ام اینجا نوشته است تجاوز از هر عنوان موجب مسئولیت وزارتخانه خواهد بود این مطلب کفایت نمیکند و باید نماینده مالیه و کنترل مالیه جلوگیری کنند مجرد نوشتن مسئولیت کفایت نمیکند ما مطابق قانون خزانه داری و قوانینی که گذرانیم هر هر وزارتخانه يك نفر نماینده وزارت مالیه در آنجا است این نماینده مالیه باید جلوگیری کند از خرج زائد اینکه خرج بشود. بعد مسئولیت پیدا کند آنوقت این مسئولیت نیست و شوخی است

باسائی - عرض میشود البته در لایحه دولت این عبارت اخیر ماده اول نبود و بر حسب پیشنهادی که طرف اعضاء کمیسیون بودجه شد این عبارت اضافه شد برای اینکه گفتند عین این ماده در قانون محاسبات بودی است و لزوم ندارد فقط برای اینکه اشتباهی نشود بنفید را علاوه کردیم گرچه در یکی از مواد قانون محاسبات عمومی راجع بشخص وزیر مالیه این ماده این شده است ولی تعمیم ندارد که شامل تمام وزارتخانه ها شده است لذا این قید شده است که شامل وزارتخانه ها بشود آن وزارتخانه هایی که ابوابجمعی دارند مثل وزارت پست و تلگراف که عایدی دارد مثل مالیه و ثبت اسناد پس تصدیق بفرمائید که غیر از اینکه در این مورد موجب مسئولیت است سانسکیونی نمیشود برایش وارد زبرا غیر از این نمیشود کرد نتیجه مسئولیت وزارتست بمجلس این است که رای اعتمادش را تبدیل کند بعدم اعتماد مسئولیتش همان است اینکه هر وقت نمایندگان که از وزارت مالیه در وزارتخانه ها باشند البته این کار را خواهند کرد ولی ممکن است که محل ها يك عوائدی باشد در دست خود مامورین که مامورین در مقابل مسئولیتی که در برابر وزیر خود

دارند باید بموجب این ماده بدانند که حق ندارند تصرفی در آنها بکنند و برخلاف مقررات رفتار کنند ولی اینکه شما بیائید در برابر يك وزیر و زبیری که مستقیماً مسئول مجلس است این قید را قرار بدهید که مسئول رئیس محاسبات هم باشد این يك چیز خوبی نیست از نقطه نظر قانون گذاری درست است که رئیس محاسبات مالیه که در وزارت طرق است فرضاً ناظر است ولی نباید قانون را طوری نوشت که بالاخره اگر رئیس محاسبات مالیه در وزارت طرق اجازه داد وزارت طرق يك چیزی را امضا کند والا نه در عمل هم اگر اینطور باشد در قانون نباید باشد

رئیس - آقای ملک

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای بیات

بیات - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد

(گفتند خیر)

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

پیشنهاد میکنم در ماده اول عوض کلمه و تجاوز نوشته شود نماینده وزارت مالیه مکلف است از چنین خرجی منع کند

آقا سید یعقوب - بند آن چیزی که مخبر فرمودند توجه کردم بنده عرض کردم آن رئیس محاسبات مالیه که در واقع کنترل مخارج وزارتخانه است این تکلیف اوست شما یا محاسب از مالیه برای وزارتخانه ها روانه نکنید یا اگر روانه کردید معنیش چیز است این است که بودجه که از مجلس میگردد و میرود در وزارتخانه آن محاسب مالیه جلوگیری کند یعنی در حدود بودجه میگوید آقای وزیر شما نمیتوانید بنده هم نمیتوانم در حدود بودجه این را امضا کنم بنده میخواستم که تکلیف نماینده مالیه معین شده باشد تکلیف نماینده مالیه این باشد که

امضا نکنند امضا که تکرر و وقتی رفت بجزانه داری خزانه داری پول نمیدهد و قتیکه داده نشد خرج نمیشود غیر از این باشد عرض کردم آقای یاسائی شوخی که نمیکند این مسؤلیت شوخی است اگر ما بیائیم در اینجا مامورین مالیه را مکلف کنیم مسؤلان کنیم که جلوگیری کنند چه عیب دارد بنده عقیده ام این است که اگر این مسئله را در اینجا قید کنیم بهتر است حالا میفرمائید تا مین است نظر بنده چه عرض کنم بالاخره نظر بنده این بود که پیشنهاد کردم

مخبر - همانطور که عرض کردم نمیشود وزیر مسؤل مجلس را گفت مسؤل رئیس محاسبات هستی شما يك وزارتخانه مثل وزارت پست و تلگراف یا وزارت عدلیه دارید که مسؤل مجلس هستند وزیر مالیه هم هست درخواستهایی که از هر وزارتخانه میرود بوزارت مالیه تا وزیر مسؤل امضا نکند خزانه داری نمیرد اذ پس شما شاید نظرتان این باشد که وزیر مالیه باید موافقت نکند و الا رئیس محاسبات که نمیتواند جلوگیری کند

بنده که نمیتوانم با پیشنهاد آقای موافقت کنم و نظریه بنده اساساً تامین است وزیر مالیه بالاخره مسؤل است معلوم نیست که مسؤلیت رئیس محاسبات يك معانی دیگری داشته باشد که خود وزیر مالیه این معنی را نداشته باشد آقای سید یعقوب - بنده استرداد میکنم

رئیس - رای میکیریم بماده اول آقایان موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد [۹ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - از طرف جماعتی از آقایان پیشنهاد خذ جلسه شده است و بعلاوه متذکر شدند که برای اقد عزاداری مهما ممکن یکتقدری وقت را تاخیر بیندازیم بنابراین جلسه آئینده یکشنبه ۲۵ خرداد (مساری با ۲ محرم) دستور هم بقیه لایحه متمم بودجه

[مجلس مقارن ظهر ختم شد]

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت اضافه مخارج محصلین راه آهن و معادن

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است در ممالکی که مخارج محصلین اعزای بارویا برای تحصیل معلومات علمی علی راجعه به راه آهن و معادن و ذوب آهن از یکهزار تومان مصرحه در قسمت آخر قانون مصوبه بیستم اردیبهشت ۱۳۰۷ تجاوز نماید حداکثر تا مبلغ هزار و هشتصد تومان برای اعتبار مخارج محصلین مزبور پرداخت نماید این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه سیزدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر